

kunnen plaats vinden'. Van de Mortel herinnert er aan dat ook de gemeentebestuurders zich ongelukkig voelden om deze vondst verloren te zien gaan. 'Maar als je na een proces van vijf jaar eindelijk een bouwvergunning hebt, en je hebt bovendien al aanbesteed, zeg je niet meer: maak maar een ander plan.'

Draagvlak

'Ondanks het feit dat er nog geen wettelijke verplichting bestaat om opgravingen te doen, verrichten Hans Janssen en zijn mannen overal opgravingen waar zij dat nodig vinden. Dat zegt iets over het draagvlak in de stad en de goede naam die is opgebouwd bij projectontwikkelaars en bouwers', stelt wethouder Van de Mortel met voldoening vast. Draagvlak niet alleen bij bouwers en ontwikkelaars – die niet langer als cultuurbarbaren de geschiedenis willen ingaan – maar ook bij het midden- en kleinbedrijf in de Bossche binnenstad en bij particulieren. Ondernemers en binnenstadsbewoners die bij de gemeente aankloppen om een gevel uit de jaren zestig weer enigszins in oude staat terug te brengen. 'Niet alleen wat onder de grond zit, ook wat zich boven de grond bevindt' heet in de opvattingen van wethouder Van de Mortel een groot belang. Hij ziet het dan ook als een plicht van de gemeente om in vervolg op de archeologische verwachtingskaart ook een bouwhistorische verwachtingskaart te maken: 'Ook achter de gevels van niet-monumentale panden zijn vaak nog tal van middeleeuwse sporen aanwezig, in de vorm van bouwconstructies – oude kapconstructies bijvoorbeeld – of andere bouwelementen, die de moeite waard zijn om ze te behouden door ze te laten verwerken in eventuele nieuwbouwplannen.' Een beleid dat de gemeente wil stimuleren en waar mogelijk ook belonen. Anders gezegd: 'met subsidies aantrekkelijk maken dat te doen'. De wethouder wijst in dit verband dan ook graag op de mogelijkheden van

de verschillende subsidieverordeningen om bijvoorbeeld een beeldbepalend pand te restaureren of in oude staat te herstellen. Daarbij realiseert hij zich overigens hoe lastig het 'in oude staat terugbrengen' zich concreet laat omschrijven. 'Inpassen in de middeleeuwse hoofdstructuur' ziet hij in ieder geval als een hanteerbaar criterium.

Inhaalslag

Een ander element dat wethouder Van de Mortel zorgt voor de toekomst is de grote achterstand bij de uitwerking van opgravingen. Omdat prioriteit moe(s)t worden gegeven aan actuele opgravingen en bouwhistorisch onderzoek, ontbreekt de tijd om de bevindingen voor het nageslacht vast te leggen. 'Heel veel kennis zit in de hoofden van onze stadsarcheologen en bouwhistorici. Maar die parate kennis ligt nergens vast. Vastlegging is meer dan nodig, opdat plannenmakers ook in de toekomst kennis kunnen nemen van 'fundamenten' voor hun bouwontwikkelingen. Archeologische en bouwhistorische verwachtingskaarten zijn nuttige instrumenten, maar documentatie van eerdere bevindingen van archeologen en bouwhistorici is minstens zo belangrijk.'

In dit verband hecht de gemeente ook grote waarde aan een archeologisch informatiecentrum. Naar het voorbeeld van het scheepsarcheologisch depot in Lelystad denkt wethouder Van de Mortel aan 'een archeologische werkplaats waar bezoekers vrij kunnen rondlopen om vondsten en het werk zelf te bewonderen'. 'Met de komende bezuinigingen zullen we tegen de wind in moeten zeilen. Maar we gaan er wel voor', zei wethouder Van de Mortel eerder al eens. En het is bepaald niet het enige waar de wethouder voor wil gaan. De balans van dit moment opmakend kan zijn conclusie niet anders zijn dan: 'We zullen een inhaalslag moeten maken om onze binnenstad in goede staat door te kunnen geven aan ons nageslacht'.

Bossche Noten

De eerste stadsarcheoloog

In de zomer van 1639 meldde Jan Corsten, 'stadskoerwachter' (torenwachter en 'wachthoorn'blazer) zijn vondst aan de Bossche schepenen. Hij had de stenen poort gevonden die 'eertijds' tot het complex van de Sint-Janspoort behoorde. Een jaar later werd de 'blauwen steenen poort aan de Sint-Jansbrug' herbouwd.

Overigens wisten de schepenen dankzij archiefonderzoek dat naast of achter de Sint-Janspoort nog een poort gestaan had. Ze verwezen naar het *Rood Privilegieboek* die deze poort vermeldt.

De vondst van Jan Corsten beloonden de schepenen met 10 gulden, een vorstelijk bedrag in die tijd.

De huidige stadsarcheoloog had een voorloper en er was belangstelling bij het stadsbestuur voor graaf- en spitwerk in archieven en in de grond, een thans ook nog noodzakelijke combinatie!

Bronnen:

Oud Stadsarchief, Bijlagen stadsrekening, 1638-1639 en stadsrekening 1640-1641; A.F.O. Van Sasse van Ysselt, *Voorname Huizen en Gebouwen* ('s-Hertogenbosch 1910) deel 1, p.36.

AV.